

RÉGI BUDAI HÁZCIMEREK

Dr. MARGITTAY RIKÁRD képes ismertetője

A házak számozása csak a múlt század elején terjedt el nálunk. Két-háromszáz év előtt a városok utcáinak még nem volt neve és számok sem jelezték az egyes házakat, miáltal bizony elég nehezen lehetett a keresett személy lakóhelyét megtalálni. De hiába is irták volna ki a hangzatos utelnevezést, mint pld. „Gróf Bethlen István bástyasétány“, a régi budai ház falára, mert ezt a

legkevesebb ember tudta volna elolvasni, lévén ekkor az írás-olvasás tudománya még a nemesség köreiben is elég ritka erény. Akkoriban a nagyobb városok, mint Buda, Prága, Bécs, a tájékozódás megkönnyítésére úgy segítettek magukon, hogy a háziurak különböző utbaigazító jelvényeket faragtattak rendszerint kőből a kapu fölé, melyről nemcsak az illető ház, de néha az egész

Szakállas zsidói ábrázoló kapucimer a Fortuna (ezelött Zsidó)-utcában, ahol a várbeli gettó volt.

„Kék golyó” ház-cimer, melyről a Kékgolyó-utca a nevét nyerte. (A vasárnaputáni borgőzös hangulatra utal, akár a „Blaumontag” kifejezés)

Iskola-téri „Sündisznóház” kb. 500 éves kapucimere. (Szerencsét hozó sündisznó)

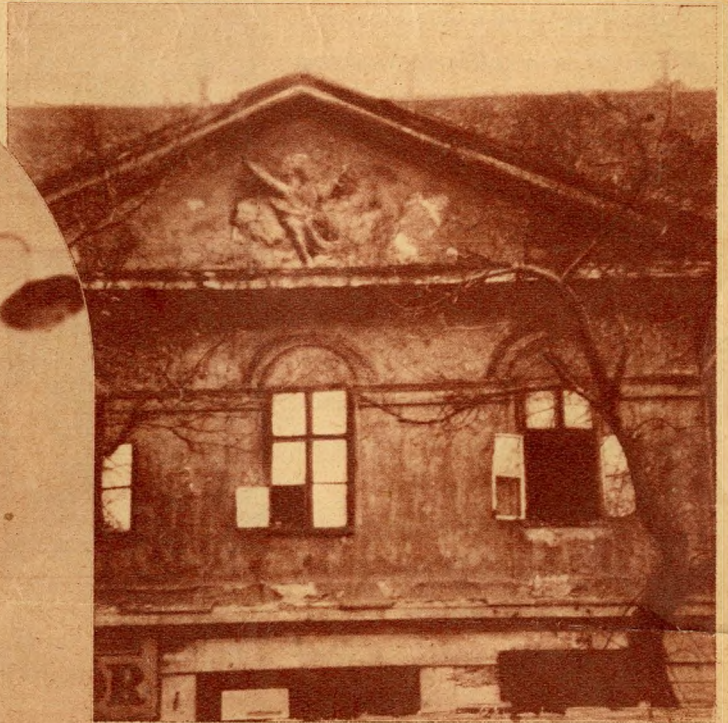
„Vastuskó” ház-cimer (Stock im Eisen) az Iskola-utcában

utca is elnevezést nyert. Bécsben és Prágában még ma is igen sok házon láthatók e jelzészobrocskák, míg nálunk, sajnos, nem nagyon ügyeltek ezek megóvására s azokból már csak kevés maradt fenn. *Fontos volna ezentúl vigyázni arra, hogy az évszázados házak lebontásakor azok helyükből óvatosan kiemelve, muzeumba kerüljenek.* A falaink közé kerülő, s elsősorban eredetiséget kereső idegen figyelmét pedig fel kell hívni a régmúlt idők ábécéjét őrző ama házcimerekre, me-

lyek még eredeti helyükön vannak. — Sajnos, pld. a „Zu den 3 Herzen“ cimerű ház, mely a mai Téglá-utcának „Sziv-utca“ nevet adta, már nincs meg, a „Hóttan fekvő Veronika ház“ is eltűnt az Attila körút 47. alól s csak nemrég dőlt össze a bontócsákányok csapásai alatt a Margit körút 55. sz. alatti 270 éves török-korbeli vályogház áhitatos Szűz Máriás jelzőcimere, hogy helyet adjon a hétemeletes üvegpalota neoncsöves harsogó fényjeleimék...

Medvét ábrázoló házcimer, melyről a Medve-utca nevét kapta

„A Teremtőház“ címzett ház (Zum Schöpfer) melyről az Alkotás-utcat nevezték el

... kapucimer egy Kildás-utcai házon

Nemrég lebontott Margit-köruti ház Szűz Máriás relieffel